

Algebra
Syksy 2009
Harjoitus 10 (vko 46)

1. Olkoon G syklinen ryhmä ja N sen aliryhmä. Todista, että N on syklinen ja normaali aliryhmä.
2. Olkoot H_1 ja H_2 ryhmän G normaaleja aliryhmiä. Onko $H_1 \cap H_2$ ryhmän G normaali aliryhmä?
3. Olkoon $G := \mathbb{Z}_6 \times \mathbb{Z}_2$ ja määritellään laskutoimitus $+$ joukossa $\mathbb{Z}_6 \times \mathbb{Z}_2$ seuraavasti:

$$(a, b) + (c, d) := (a +_6 c, b +_2 d).$$

Silloin $(G, +)$ on ryhmä. Olkoon N syklinen aliryhmä $\langle (1, 1) \rangle$. Etsi tekijäryhmä G/N . Minkä tutun ryhmän kanssa tekijäryhmä G/N on isomorfinen?

4. Olkoon $(H, +_6)$ alkion 3 virittämä ryhmän $(\mathbb{Z}_6, +_6)$ syklinen aliryhmä. Määrää tekijäryhmän $(\mathbb{Z}_6/H, +_6)$ alkiot.
5. Määrää edellisen tehtävän tekijäryhmän laskutoimitustaulukko.
6. Olkoon $f : G \rightarrow G'$ ryhmähomomorfismi. Todista, että f on injektio jos ja vain jos sen ydin $\ker f = \{e\}$.
Opastusta. Osoita, että $\{e\} \subseteq \ker f$ (helppo) ja $\ker f \subseteq \{e\}$ (ei vaikea). Toiseen suuntaan käytä homomorfisuutta.
7. Voidaan osoittaa, että joukko $S = \{a, b, c, d\}$ muodostaa renkaan $(S, +, \cdot)$, kun laskutoimitukset $+$ ja $\cdot$ on määritelty seuraavien taulukoiden avulla.

$+$	a	b	c	d	$\cdot$	a	b	c	d
a	a	b	c	d	a	a	a	a	a
b	b	c	d	a	b	a	c	a	c
c	c	d	a	b	c	a	a	a	a
d	d	a	b	c	d	a	c	a	c

Vastaa **perustellen**:

- a) Onko S vaihdannainen rengas?
- b) Määrää 0_S .
- c) Määrää käänteisalkiot yhteenlaskun suhteen.
- d) Onko rengas S ykkösellinen?